

Nemes György–Nemes Rita–Mácsik Mária:
Katolikus dogmatika és erkölcsstan

— Hittankönyv a középiskolák 11. osztálya számára —

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó

ELSŐ RÉSZ: KATOLIKUS DOGMATIKA

Bevezetés – A hittan, a teológia és a dogmatika fogalma

A teológia

A dogmatika

I. Én vagyok a te Urad, Istened! – Isten önmagáról

1. Isten megismerése a természetes ész és a kinyilatkoztatás fényében

2. Isten „neve”, a Jahve (JHWH) név etimológiája

3. Isten tulajdonságai

Isten transzcendenciája

Isten élete

4. Isten szentháromságos élete (trinitológia)

A Szentírás tanítása

Az Egyház tanítása és teológiai értelmező munkája

II. Isten látta, hogy mindez jó – A teremtés és a bűnbeesés. A kezdetek teológiája

5. A világ teremtése – Az anyag Isten teremtő tervében

A Biblia első mondatának elemzése

A teremtéstörténetek

A teremtés célja és a világ fenntartása

Az anyag Isten teremtő tervében

6. Az angyalok teremtése

Az ókori zsinatok tanításában

A Szentírás tanításában

7. Az ember teremtése – Az emberi méltóság alapja: az istenképiség

Az ember teremtése

A Biblia és a tudomány

8. Az ember bűne és bűnhődése

A Szentírás tanítása

Az áteredő bűn az Egyház tanításában

9. A megváltás reménye az Ószövetségben

A megváltás reménye általánosságban

Jövendölések a megváltás beteljesítőjéről

III. És az Ige testté lett – A világ Megváltója: Jézus Krisztus

10. A megváltás reményének beteljesülése – Jézus a mi Megváltónk (szótériológia)
Jézus föllépése
A próféciaik beteljesülése Jézusban
11. Jézus Krisztus, a második isteni személy (krisztológia)
A Szentírás tanítása
Az Egyház teológiai eszmélkedése
12. Az Ige megtestesülése – Mária szerepe az üdvösség történetében (mariológia)
Mária hivatása
Kegyelmi adományok

IV. A más Vigasztaló – A Szentlélek működése az Egyházban, a kegyelemben és a szentségekben

13. A Szentlélek küldése
A Szentlélek a kinyilatkoztatásban
A Szentlélek az Egyház tanításában
14. Az Egyház, mint anya és tanító (ekkléziológia)
Az Egyház alapítása és küldetése
Az Egyház lényege és közösségi szervezete
Az Egyház tulajdonságai
Az Egyház négy lényegi jelzője
Az Egyház egyéb tulajdonságai
15. Isten üdvözíteni akar minket – A kegyelem teológiája (charitológia)
A megszentelő kegyelem (gratia sanctificans, gratia habitulais)
A segítő kegyelem (gratia actulalis)
A kegyelem és az emberi szabadság
16. Életünk Krisztus – A Szentségi élet (általános szentségtan)
17. Az élet kenyere – Az Eucharisztia
Az utolsó vacsora
Az Eucharisztia szentségi jele
18. A többi szentség
A keresztség
A bérmálás
A kiengesztelődés (a bűnbánat és bűnbocsánat) szentsége
A betegek kenete
Az egyházi rend (ordo) szentsége
A házasság

V. Jöjj el, Uram, Jézus! – A végső dolgok (eszkatológia)

19. Élet a halál után, a különítélet és a végső beteljesedés (parúzia)
A beteljesülés teológiája
Az utolsó ítélet
A különítélet
20. Összefoglaló kérdéssor

MÁSODIK RÉSZ: KATOLIKUS ERKÖLCSTAN

Bevezetés – Az erkölcs, az erkölcsstan, az erkölcssteológia fogalma

Az emberi élet legfontosabb kérdései

A vallás és a világnézet kapcsolata az erkölcsstannal

Az erkölcs változó és változatlan elemei

VI. Ha el akarsz jutni az örök életre, tartsd meg a parancsokat! – Általános erkölcssteológia
– Az erkölcssteológia alapfogalmai

21. Az ember boldogságra hivatott

22. Az erkölcs és a kinyilatkoztatás története

A kezdetek és a kinyilatkoztatást nem ismerő kultúrák

Az Ószövetség

Jézus Krisztus

23. Az Egyház erkölcsi tanítása – Az erkölcssteológia fejlődése

Az ősegyház

Az ókori egyház

A középkor

Az újkor

A II. Vatikáni Zsinat (1962–1965) útmutatása és a mai kor erkölcse

24. Az isteni bölcsesség műve – Az erkölcsi törvény

A törvény mivolta

A törvény fajai

A törvény kötelező ereje

Mikor nem kötelez a törvény?

Kérdések és megoldások az erkölcsi törvénnyel kapcsolatban

25. Az egyén legrejtettebb magva – A lelkiismeret

Mi a lelkiismeret?

A lelkiismeret nevelése

A kétes lelkiismeret problémája

26. Az ember szabadsága – Az emberi cselekvés, mint az erkölcsi élet legfőbb tényezője

A beszámíthatóság

Az erkölcsi minősítés tényezői

27. Az erények – Pozitív válasz Isten hívására

Mivolta

Kialakulása, célja

Fajai

28. A bűn – Negatív válasz Isten hívására

Súlyosság szerint

A bűnök egyéb felosztása

A bűnök külön csoportjai

Kötelességünk az ellenünk elkövetett bűnökkel kapcsolatban

Küzdelem a bűn ellen

VII. Szeresd Uradat, Istenedet! Az Istennel való kapcsolatunk erkölcsstana

29. A teológiai erények és a vallásosság általános jellemzése

30. A hit

A hit meghatározása

Mit kell hinnünk?

A hit személyes kibontakoztatása

A hit keresztény tanúságtétele

A hit és a keresztény egységtörekvés

Alapelvek

Gyakorlati következmények

Bűnök a hit ellen, felelősségünk a hittel kapcsolatban

31. A remény

A remény meghatározása

A remény a keresztény ember életében

Bűnök a remény ellen

32. A szeretet

A szeretet meghatározása

Az istenszeretet tulajdonságai

A felebaráti szeretet

Bűnök a szeretet ellen

33. A vallásosság – A helyes istentisztelet gyakorlata

A vallásosság meghatározása

Mi az imádság?

Az imádság fajtái

A szentmiseáldozat

A böjti fegyelem és az aszkézis

Az istentisztelet rendkívüli formái, az eskü és a fogadalom

A szerzetesség

Bűnök a vallásosság ellen

VII. Szeresd felebarátodat! – Az emberi kapcsolatok, az anyagi javak és a szellemi értékek

34. A házasság és a család. A keresztény ember kötelességei a nemiséggel kapcsolatban

A család szerepe Isten tervében a Szentírás tanítása alapján

A keresztény felelősség a házasságra készüléskor

A házastársak kötelességei

A házastársi nemi élet és a családtervezés

Kötelességeink a szülői ház iránt

Bűnök a nemiséggel kapcsolatos értékek ellen

35. Az emberi személy méltósága, az emberi személy tisztelete

A keresztény tanítás az emberi méltóságról

Testi életünk

Felebarátaink testi élete

36. Az anyagi javak keresztény szemlélete

A Szentírás tanítása az anyagi javakról

A anyagi javak létadottságai

Kötelességeik az anyagi javakkal kapcsolatban

Bűnök a tulajdon ellen

A tulajdonviszonyok és a közjó

37. A szellemi értékek az ember életében
A szellemi értékek
Az őszinteség
A bizalommal kapcsolatos egyéb értékek
A becsület
 Mások becsülete
 Kötelességeink saját becsületünk terén
38. A kultúra és a tudomány
A kultúra, a tudomány és a művészet
A játék és a sport
A munka és a pihenés
39. A keresztény ember felelőssége a nemzeti elkötelezettség és a közélet terén
A társadalom és a család
A nemzet
Az állam
Az emberiség
Az Egyház
40. Összefoglaló kérdéssor

Függelék

A család az Egyház tanításában
A II. Vatikáni Zsinat (1962–1965) dokumentumai